

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«СЕРЕДНЯ ОСВІТА
(Мова і література (англійська)). Болгарська мова
(скорочений термін навчання)»
першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська, болгарська))
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
кваліфікація: вчитель англійської, болгарської мов
і зарубіжної літератури

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою БДПУ
від 24.04.2019 р.
протокол №9

Освітня програма вводиться в дію з
01.09.2019 р.
Ректор І.Т. Богданов
(наказ № 55 від «07» липень 2019 р.)

Бердянськ, 2019

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

СХВАЛЕНО

Методичною радою БДПУ
від 18.04.2019 р.
(протокол №6)
Голова
_____ О.І. Гуренко

ПОГОДЖЕНО

начальник навчального
відділу БДПУ
_____ О.В. Шубіна
«27» _____ 2019 р.

Рекомендовано

Вченою радою факультету
від 02.04.2019 р.
(протокол №7)
декан факультету

_____ І.Я. Глазкова

Ініційовано

Кафедою іноземних мов і методики викладання
протокол №8
від 20.03.2019 р.
завідувач кафедри
_____ Н.Ю. Панова

ПРОЕКТНА ГРУПА

Гарант: _____ І.Я. Глазкова
Члени групи: _____ Т.С. Розумна
_____ І.В. Шиманович
_____ О.Б. Червенко

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. *Глазкова Ірина Яківна*, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов і методики викладання факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету – **гарант програми**
2. *Розумна Тетяна Сергіївна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
3. *Шиманович Ірина Вікторівна*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
4. *Червенко Оксана Борисівна*, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та славістики факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету

1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська))

1. Загальна інформація	
<i>Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу</i>	Бердянський державний педагогічний університет факультет філології та соціальних комунікацій
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу</i>	Бакалавр освіти
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова (скорочений термін навчання)»
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Диплом бакалавра, одиничний, 120 кредитів ЄКТС (1 рік 10 місяців)
<i>Наявність акредитації</i>	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)) визнана акредитованою рішенням Акредитаційної комісії України від 17.11.2015 р., протокол №119 (наказ МОН України від 30.11.2015 р. №1931л). Сертифікат про акредитацію НД №0891952 від 09.11.2017 р. (на підставі наказу МОН України від 19.12.2016 р. №1565). Термін дії сертифіката до 01.07.2025 р.
<i>Цикл / рівень</i>	7 рівень – НРК України; 7 рівень – EQF LLL; перший цикл – ЄПВО (HPFQ ENEA)
<i>Передумови</i>	На базі ступеня молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська, англійська, болгарська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	До 01.07.2025 р.
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://bdpu.org/opp/
2. Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців в галузі освіти / педагогіки за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)).	
3. Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна область (галузь знань, спеціальність)</i>	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська))
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	Освітньо-професійна
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</i>	Загальна освіта в галузі освітніх та педагогічних наук за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)). Ключові слова: педагогіка, середня освіта, англійська мова, болгарська мова, література.

<i>Особливості програми</i>	Реалізується англійською або болгарською мовами в циклі дисциплін професійної підготовки та в циклі вибіркового навчальних дисциплін.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	<p>Фахівець із кваліфікацією бакалавра може займати первинні посади (професії, професійні назви робіт згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010)):</p> <p>2 Професіонали 23 Викладачі 232 Викладачі середніх навчальних закладів 2320 Викладачі середніх навчальних закладів</p> <p>Професійні назви роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • викладач професійно-технічного навчального закладу • викладач професійного навчально-виховного закладу • вчитель середнього навчально-виховного закладу • методист заочних шкіл і відділень <p>235 Інші професіонали в галузі навчання 2351 Професіонали в галузі методів навчання 2351.2 Інші професіонали в галузі методів навчання</p> <p>Професійні назви роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • викладач (методи навчання) <p>2359 Інші професіонали в галузі навчання 2359.2 Інші професіонали в галузі навчання</p> <p>Професійні назви роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лектор • методист позашкільного закладу • організатор позакласної та позашкільної роботи з дітьми • педагог-організатор
<i>Подальше навчання</i>	Можливе подальше продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також підвищення кваліфікації і отримання додаткової післядипломної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Студентоцентроване проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, консультацій, самостійного вивчення, виконання курсових робіт на основі нормативно-правових актів, підручників, посібників, періодичних наукових видань.
<i>Оцінювання</i>	Усні та письмові екзамени, заліки, захист звітів з практики, захист курсових робіт, підсумкова атестація випускника.

6. Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність (ІК)</i>	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавства та літературознавства, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 12. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК 13. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
<i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</i>	<p>ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської, болгарської мов і зарубіжної літератури.</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу.</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської та болгарської мов, теорії та історії зарубіжної літератури в закладах середньої освіти, практиці навчання англійської та болгарської мов і зарубіжної літератури.</p> <p>ФК 6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання</p>

англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

ФК 7. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з англійської, болгарської та державної мов), володіти англійською та болгарською мовами на рівні не нижче С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 8. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах (англійською, болгарською, державною мовами), володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК 9. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 11. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.

ФК 13. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.).

ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

ФК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

7. Програмні результати навчання

Знання:

- ПРЗ 1.** Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури.
- ПРЗ 2.** Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.
- ПРЗ 3.** Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку англійської, болгарської мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.
- ПРЗ 4.** Знає специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності.
- ПРЗ 5.** Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та зарубіжної літератури для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.
- ПРЗ 6.** Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

Уміння:

- ПРУ 1.** Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.
- ПРУ 2.** Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та англійської, болгарської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.
- ПРУ 3.** Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.
- ПРУ 4.** Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їх сутнісними характеристиками.
- ПРУ 5.** Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.
- ПРУ 6.** Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України.
- ПРУ 7.** Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та англійською, болгарською мовами.
- ПРУ 8.** Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.
- ПРУ 9.** Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти.
- ПРУ 10.** Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.
- ПРУ 11.** Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

Комунікація:

- ПРК 1.** Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників

освітнього процесу.

ПРК 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК 3. Організовує освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРК 4. Забезпечує діалог культур у процесі вивчення англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

Автономія і відповідальність:

ПРА 1. Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРА 2. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРА 3. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПРА 4. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

8 . Ресурсне забезпечення реалізації програми

<i>Специфічні характеристики кадрового забезпечення</i>	Науково-педагогічні працівники, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра відповідно до профілю підготовки здобувачів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова (скорочений термін навчання)».
<i>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</i>	Забезпеченість навчальними приміщеннями, лабораторіями відповідає потребі.
<i>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</i>	Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету (www.library.bdpu.org). Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Бібліотека економіко-гуманітарного коледжу БДПУ. Інтернет ресурси та авторські розробки науково-педагогічних працівників БДПУ.

9. Академічна мобільність

<i>Національна кредитна мобільність</i>	Освітня програма передбачає національну кредитну мобільність.
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Програма передбачає укладення договорів про подвійне дипломування, міжнародне стажування, проходження практики та обмін студентами.
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти не проводиться.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова (скорочений термін навчання)» та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційні роботи)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Основна іноземна мова (англійська)	24	екзамен
ОК 2	Історія зарубіжної літератури	12	екзамен
ОК 3	Корективний фонетичний курс англійської мови	4	залік
ОК 4	Практична граматики англійської мови	5	залік
ОК 5	Теоретична фонетика англійської мови	3	залік
ОК 6	Теоретична граматики англійської мови	3	залік
ОК 7	Історія англійської мови	3	залік
ОК 8	Методика навчання іноземної мови	3	екзамен
ОК 9	Методика викладання зарубіжної літератури	3	екзамен
ОК 10	Друга мова (болгарська)	15	екзамен
ОК 11	Методика навчання болгарської мови	3	екзамен
ОК 12	Курсова робота з основної іноземної мови (англійська) або історії зарубіжної літератури		залік
ОК 13	Курсова робота з методики навчання іноземної мови або методики викладання зарубіжної літератури		залік
ОК 14	Курсова робота з другої мови (болгарська)		залік
ОК 15	Виробнича практика зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська))	6	залік
ОК 16	Виробнича практика зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська))	3	залік
ОК 17	Виробнича практика з болгарської мови	3	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		90	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Дисципліни, які встановлює заклад вищої освіти</i>		12	
ВК 1	Вступ до мовознавства	3	залік
ВК 2	Вступ до літературознавства	3	залік
ВК 3	Лексикологія англійської мови	3	залік
ВК 4	Стилістика англійської мови	3	залік
<i>Дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти</i>		18	
ВК 5	Дисципліна 1	3	залік
ВК 6	Дисципліна 2	6	залік

ВК 7	Дисципліна 3	3	залік
ВК 8	Дисципліна 4	6	залік
Загальний обсяг вибіркового компонент		30	
Загальний обсяг освітньої програми		120	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Семестр 1	Семестр 2	Семестр 3	Семестр 4
ОК 1	ОК 1	ОК 1	ОК 1
ОК 2	ОК 2	ОК 2	ОК 2
ОК 3	ОК 5	ОК 8	ОК 10
ОК 4	ОК 6	ОК 9	ОК 11
ОК 10	ОК 7	ОК 10	ОК 14
ВК 1	ОК 10	ОК 13	ОК 16
ВК 5	ОК 12	ОК 15	ОК 17
	ВК 2	ВК 3	ВК 4
	ВК 6		ВК 7
			ВК 8

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова (скорочений термін навчання)» спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)) проводиться у формі атестаційного екзамену з болгарської мови та атестаційного екзамену зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) та завершується видачею документу встановленого зразка із присвоєнням кваліфікації в дипломі:

ступінь вищої освіти: бакалавр
спеціальність: Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська))
освітня програма: Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова (скорочений термін навчання)
професійна кваліфікація: вчитель англійської, болгарської мов і зарубіжної літератури

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4
ПК	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК 1								*	*		*										
ЗК 2								*	*		*										
ЗК 3															*	*	*				

ПРУ 11								*	*		*				*	*	*				
ПРК 1															*	*	*				
ПРК 2											*	*	*	*	*	*	*				
ПРК 3								*	*		*				*	*	*				
ПРК 4	*	*								*									*		
ПРА 1	*	*	*	*	*	*	*			*		*	*	*				*		*	*
ПРА 2															*	*	*				
ПРА 3															*	*	*				
ПРА 4															*	*	*				